

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **J. V.**, zast. JUDr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem, se sídlem Bašty 8, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 2011, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 9. 2012, č. j. 41 Ad 68/2011 – 51, o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 4. 10. 2011, č. j. X, byly zamítnuty námitky žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí žalované jako správního orgánu prvního stupně ze dne 29. 8. 2011, č. j. X. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byl žalobkyni podle § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí, a s přihlédnutím k čl. 6 a čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí, od 13. 1. 2011 přiznán starobní důchod ve výši 3092 Kč měsíčně. V odůvodnění rozhodnutí vyšel správní orgán prvního stupně ze skutečnosti, že pro výši důchodu byla započtena doba pojištění v českém důchodovém pojištění v trvání 4752 dní a ve slovenském důchodovém pojištění v trvání 8945 dní, celkem 13 697 dní.

[2] Proti rozhodnutí žalované se žalobkyně bránila žalobou ze dne 30. 11. 2012, ve které navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a současně zavázal žalovanou k náhradě nákladů řízení.

[3] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 24. 9. 2012, č. j. 41 Ad 68/2011 – 51, napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Současně rozhodl, že žalovaná má povinnost zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 3840 Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně. V odůvodnění rozsudku vyšel ze zjištění, že žalobkyně byla v období od 3. 9. 1990 do 28. 2. 1993 zaměstnána u zaměstnavatele se sídlem na území Slovenské republiky (Slovenské armatúrky Myjava,

pobočka Brno), přičemž však je občankou České republiky s trvalým pobytem na jejím území. Dospěl k závěru, že na případ žalobkyně, jež se domáhá přiznání tzv. vyrovnávacího příspěvku ke starobnímu důchodu, je třeba aplikovat právní názor vyjádřený v nálezů Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12, tedy že dobu jejího zaměstnání za existence společného československého státu pro zaměstnavatele se sídlem na území dnešní Slovenské republiky nelze zpětně považovat za dobu zaměstnání v cizině, a to bez ohledu na místo výkonu práce a sídlo zaměstnavatele. Na daný případ proto nelze aplikovat příslušné nařízení unijního práva, a žalobkyně tak má nárok na vyrovnávací příspěvek k úhrnu jejího (dílčího) starobního důchodu přiznaného českým nositelem pojištění a (dílčího) starobního důchodu přiznaného slovenským nositelem pojištění, a to do výše předpokládaného (teoretického) důchodu, který by jí byl přiznán, pokud by všechny doby pojištění z doby společného státu byly počítány jako doby české. S ohledem na uvedený nález dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je důvodná.

[4] Proti rozsudku krajského soudu se žalovaná (dále též „stěžovatelka“) bránila kasační stížností ze dne 26. 10. 2012, podanou z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve které navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Současně s kasační stížností stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek, přičemž tento svůj návrh odůvodnila tak, že pokud by Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, jímž bylo zrušeno napadené rozhodnutí stěžovatelky, dostane se věc do stadia nového posouzení žaloby, přičemž pokud by krajský soud, jsa vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, rozhodl opačně, mělo by to za následek, že původní zrušené rozhodnutí stěžovatelky „obživne“. Na základě nového rozhodnutí krajského soudu by ovšem již nebylo zrušeno (nové) rozhodnutí stěžovatelky, vydané v mezidobí k realizaci původního rozsudku krajského soudu. Nastala by tak situace, kdy by vedle sebe existovala dvě opačná rozhodnutí o téže věci; jednalo by se o nežádoucí následek, který je existujícími procesními instituty prakticky neřešitelný. Rozhodnutí o původní žalobě by tak ztratilo smysl, v čemž stěžovatelka spatřuje vznik nenahraditelné újmy jako jedné z podmínek pro přiznání odkladného účinku ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 107 téhož zákona.

[6] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti a návrhu na přiznání odkladného účinku ze dne 20. 11. 2012 navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti napadený rozsudek potvrdil. Současně navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti nepřiznal odkladný účinek.

[7] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v projednávané věci jsou naplněny zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[8] Podle § 107 s. ř. s. „kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.“ Podle § 73 odst. 2 s. ř. s., v nyní platném a účinném znění, „soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým

veřejným zájmem.“ V této souvislosti je třeba upozornit na to, že novelou soudního řádu správního zákonem č. 303/2011 Sb. došlo s účinností od 1. 1. 2012 ke změně tohoto ustanovení a zmírnění podmínek pro přiznání odkladného účinku; stěžovatelka vycházela ve svém návrhu ze znění zákona účinného do 31. 12. 2011.

[9] Z citovaných ustanovení vyplývá, že kasační stížnost ze zákona nemá odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatelky a po vyjádření žalobkyně usnesením přiznat, jestliže by výkon nebo jiné právní následky napadeného rozsudku krajského soudu znamenaly pro stěžovatelku nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, za daných okolností zejména žalobkyni, a jestliže to není v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Odkladný účinek má charakter institutu mimořádného, vyhrazeného pro ojedinělé případy; je koncipován jako dočasná procesní ochrana stěžovatelky jako účastníka řízení před okamžitým výkonem pro ni nepříznivého soudního rozhodnutí; přiznáním odkladného účinku je prolamována právní moc rozhodnutí. Stěžovatelka, která přiznání odkladného účinku navrhuje, přitom má povinnost tvrzení a povinnost důkazní, a je tedy na ní, aby konkretizovala a doložila (prokázala), jakou konkrétní újmu by pro ni výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly.

[10] V této souvislosti je třeba poukázat na závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 – 49, publikováno pod č. 1255/2007 Sb. NSS, dostupné z: <www.nssoud.cz>, v němž zdejší soud vyslovil, že „*zruší-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost. I správní orgán může navrhnout při podání kasační stížnosti, aby jí byl přiznán odkladný účinek, a to ze stejných důvodů jako žalobce (§ 73 odst. 2 a 4, § 107 s. ř. s.). Samotné podání kasační stížnosti, není-li ze zákona spojeno s odkladným účinkem či nebyl-li vysloven soudním rozhodnutím, nemá však na plnění povinností správním orgánem žádný vliv. Nerespektuje-li správní orgán pravomocné soudní rozhodnutí a nepokračuje řádně v řízení, může se dle okolností jednat o nečinnost, proti níž se lze bránit podáním žaloby dle ustanovení § 79 a násl. s. ř. s.*“

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v nyní projednávané věci jsou naplněny zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Předmětem řízení je přezkum rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým bylo zrušeno žalobou napadené rozhodnutí žalované, jímž byl žalobkyni přiznán starobní důchod, a to jako dílčí starobní důchod, přičemž stěžovatelka při vydání rozhodnutí vycházela ze skutečnosti, že pro výši důchodu byla započtena doba pojištění v českém důchodovém pojištění v trvání 4752 dní a ve slovenském důchodovém pojištění v trvání 8945 dní, celkem 13 697 dní. Vzhledem k povaze rozhodnutí a dalším okolnostem věci je třeba dospět k závěru, že výkon, popř. jiné právní následky napadeného rozsudku, tedy povinnost stěžovatelky pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, a to bez ohledu na to, že ve věci byla stěžovatelkou podána kasační stížnost, by pro stěžovatelku znamenalo závažnou újmu, spočívající zejména v povinnosti vydat nové rozhodnutí, kterým by byl žalobkyni přiznán starobní důchod, a při vydání tohoto rozhodnutí se řídit právním názorem, s nímž se stěžovatelka neztotožňuje a který podrobuje soudnímu přezkumu Nejvyšším správním soudem. Je přitom třeba přihlídnout k tomu, že v projednávané věci se jedná o problematiku tzv. „slovenských důchodů“, která

je mimořádně komplikovaná a byla opakovaně učiněna předmětem přezkumu vrcholnými soudy České republiky i Evropské unie.

[12] Závažnost újmy je třeba hodnotit i s ohledem na to, že pro případ vydání nového rozhodnutí stěžovatelky, v souladu se závazným právním názorem krajského soudu, a následného zrušení napadeného rozsudku, kterým bylo zrušeno původní rozhodnutí stěžovatelky v dané věci, by pro případ opačného rozhodnutí krajského soudu došlo k „obživnutí“ původního rozhodnutí stěžovatelky a situaci, kdy by vedle sebe existovala dvě různá, co do svého odůvodnění do značné míry protikladná rozhodnutí stěžovatelky ve věci přiznání starobního důchodu žalobkyni. Následky výkonu či jiných právních následků napadeného rozsudku by pak v případě jeho následného zrušení zdejším soudem a opačného rozhodnutí krajského soudu mohly být jen stěží odstraněny, a to zvláště za situace, kdy platné procesní předpisy danou situaci *de facto* neřeší.

[13] Výrazný zásah do práv stěžovatelky, který by byl způsoben výkonem či jinými právními následky napadeného rozsudku krajského soudu, by podle názoru Nejvyššího správního soudu znamenal nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, zejména pak žalobkyni, která by byla pro případ, že by původní rozhodnutí stěžovatelky „obživlo“, jak byl tento možný důsledek popsán výše, obdobným způsobem zasažena ve své právní jistotě ohledně výše jí přiznaného starobního důchodu. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že i co do možného následného zásahu do právní sféry žalobkyně a s tím spojené újmy se jeví jako celkově příznivější řešení, kdy bude po dobu řízení před Nejvyšším správním soudem, tedy do vydání pravomocného meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti, pozastaven výkon či jiné právní účinky napadeného rozsudku, a tím (dočasně) obnoveny účinky krajským soudem zrušeného rozhodnutí stěžovatelky ze dne 4. 10. 2011, resp. předcházejícího rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 29. 8. 2011.

[14] Tomuto závěru nasvědčuje i to, že v návaznosti mimo jiné na předmětné rozhodnutí stěžovatelky byla v mezidobí rozhodnutím stěžovatelky ze dne 26. 4. 2012, č. j. X, vydaným na základě pověření ministra práce a sociálních věcí příkazem č. 30/2006, ve znění dodatku č. 2 a 3, v rámci odstraňování tvrdosti zákona ve smyslu § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, od 1. 4. 2012 zprostředkovaně převzata výplata starobního důchodu žalobkyně, náležejícího od Sociální pojišťovny v Bratislavě, a vyplácený starobní důchod byl upraven na 9029 Kč měsíčně. Výše zprostředkovaně převzaté výplaty starobního důchodu přitom byla stěžovatelkou stanovena (výhradně) podle českých právních předpisů a byl do ní zahrnut i dříve přiznaný dílčí starobní důchod.

[15] Nejvyšší správní soud uzavírá, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti rovněž není v rozporu s důležitým veřejným zájmem, přičemž v návaznosti na výše uvedené lze mít spíše zato, že ve veřejném zájmu je právě naopak přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a s tím spojená ochrana právní jistoty účastníků řízení až do pravomocného meritorního rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti.

[16] Nejvyšší správní soud dodává, že z rozhodnutí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nelze v žádném případě dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude o kasační stížnosti rozhodnuto ve věci samé. V této souvislosti lze poukázat na usnesení

Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 – 76, publikováno pod č. 1072/2007 Sb. NSS, dostupné z: <www.nssoud.cz>, v němž zdejší soud vyložil, že „rozhodnutí o přiznání odkladného účinku žalobě a o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou svou podstatou rozhodnutími předběžné povahy a nelze v nich předjímat rozhodnutí o věci samé.“ Mimoto je třeba upozornit na § 73 odst. 5 s. ř. s., podle něhož „usnesení o přiznání odkladného účinku může soud i bez návrhu usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly.“

[17] Vzhledem k výše uvedeným důvodům Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. tak, že kasační stížnosti stěžovatelky proti rozsudku krajského soudu přiznal odkladný účinek. Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. „se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.“ Do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se tak pozastavují veškeré účinky napadeného rozsudku Krajského soudu v Brně, a fakticky se tak do meritorního rozhodnutí o samotné kasační stížnosti obnovují účinky napadeného rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 2011, č. j. X, resp. předcházejícího rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 29. 8. 2011, č. j. X.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. prosince 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu